

Educația poporului în alte țări

— A d a u s —

Educația adulților în Danemarca

I. *Introducere.* Educația adulților în Danemarca nu s'ar putea decât cu greu socoti drept o unitate pedagogică și organizatoare. Ea e alcătuită dintr'un număr de mișcări de educație deosebite, care și-au luat naștere din izvoare de sine stătătoare.

Astfel, cele mai însemnate din ele, liceele dela sate, cunoscut sub numele de școli populare superioare, au fost înființate ca școli particulare și ca o urmare a unor curente religioase și naționale și și-au păstrat totdeauna caracterul particular.

Celelalte ramuri ale educației adulților, clasele de seară, își datoresc existența legislației Statului și s'au dezvoltat ca o extensiune a școlii primare publice.

Conferințele în sate și în districtele rurale s'au dezvoltat în legătură cu școlile populare superioare. Ca un adaus, un număr oarecare de conferințe au fost luate asupra lor în orașe, de cercurile universitare.

Activitatea educativă printre lucrători a fost în întregime creată și controlată de lucrători înșiși și organizațiile lor. Ea cuprinde clase de seară, conferințe, cercuri de studii și școli superioare.

În sfârșit, bibliotecile populare au fost pornite de inițiativa particulară, dar au fost luate curând de municipalități și de Stat.

Cu toate acestea, în anii din urmă s'a ajuns la o anumită cooperare între diferitele ramuri de educație a adulților, prin întocmirea unui Consiliu General pentru educația adulților (Faellesraadet for Folkeopdragelse în Copenhaga), în care se găsesc reprezentate diferitele mișcări.

II. *Școlile populare superioare.* Obârșia școlilor populare superioare daneze a fost ideea lui N. F. S. Grundtvig a unei universități populare. El a propus să se înjghebeze o universitate fără trepte sau examene, în care tineretul urma să învețe buna cetățenie. Dar această idee nu s'a realizat niciodată. În 1844 s'a înființat o școală particulară de adulți în Sudul Iutlandei cu scop precumpănitor național, dar adevărata aducere la împlinire a ideilor lui Grundtvig s'a făcut în 1851 când Kristen Kold și-a început opera de învățământ, înrăurit de ideile lui Grundtvig, dar nu numai de teoriile lui didactice și școlare, ci deopotrivă de cele naționale și religioase. Și dacă școlile populare superioare s'au întins în toate largile cercuri pe care le au, lucrul trebuie atribuit nu numai faptului că ideea lor pedagogică a trezit cererea mulțimii, dar și aceleia că ele ajunseseră unul din exponenții mișcării spirituale cunoscute sub numele de „Grundtvigianism”. Numărul școlilor superioare a mers crescând așa că astăzi el se ridică la 62.

Încă din zilele lui Grundtvig principiul conducător al școlilor superioare a fost că școala nu trebuie să pregătească pentru vreo profesie, iar cursurile ei nu trebuie să ducă la nicio examinare. Oricum însă, școala trebuie să fie de ajutor în câștigarea de cunoștințe și informații care să înzestreze

pe elevi în viață. De aceea lucrul de căpetenie nu e marea întindere a cunoștințelor, ci „inspirația”.

Întâia generație a profesorilor de școli superioare credea că această inspirație, poate să fie mai bine transmisă prin metoda orală a învățării, odată ce se socotea că prin ea copiii sunt înrăuriți mai deodreptul de personalitatea conducătorului. Acest punct de vedere a fost păstrat, ca regulă, cu toate că lucrul făcut de elevi înșiși e astăzi de mai mare însemnătate decât în vechile începuturi. Obiectele învățământului au fost alese după puterea lor de însuflețire: istorioare din Biblie; personalități inspirate din istoria lumii; marile mișcări cu rost în înaintarea omenirii, din problemele culturii și din istoria Danemaricii; sentimentul național. Subiecte au fost luate și din literatură, economie politică, sociologie și științe naturale.

Durata învățării în școlile superioare, aproape în toate, e de 5 luni, dela 1 Noemvrie până la 1 Aprilie pentru tineri, și de 3 luni, dela 1 Maiu până la 1 August pentru tinere. În timpul studiului elevii trăesc în școală. Faptul acesta e unul din punctele de program de cea mai mare însemnătate ale școlilor superioare. Dacă acest răstimp destul de scurt poate să ajungă de atâta folos elevilor, lucrul se înțelege prin aceea că înrăurirea școlii nu se mărginește la numărul restrâns de ceasuri în care se dă învățătura, ci că elevii sunt sub înrăurirea statornică a spiritului care domnește în școală. Școala superioară nu e numai școală pentru elevi, dar și cămin. Astfel se poate înțelege că unul din cele mai de seamă elemente într'o școală superioară e personalitatea conducătorului, capacitatea lui intelectuală și priceperea să-și deschidă inima elevilor. Rostul precumpănitor al conducătorului lămurește, până într'o oarecare măsură, cum de cele mai multe școli superioare nu numai că sunt conduse de un singur director, dar sunt și proprietatea lui personală. Câteva școli sunt conduse de societăți mărginite, în vreme ce câteva sunt încorporate unor instituții.

Cele mai multe școli se rezeamă pe un principiu religios, și majoritatea acestora se numără în rândurile „Grundtvigianismului”, pe când unele din ele fac parte din „Misiunea țării”, ramura pietistă a bisericii daneze, și alte câteva sunt conduse de disidenți; numai foarte puține sunt întemeiate pe principii nereligioase.

Deși toate școlile superioare au un scop umanist și nu profesional, sunt câteva care urmăresc dezvoltarea umanistă a tinerilor cu o îndeletnicire anumită (ca de pildă impiegați, crescătoare de copii, lucrători ai bisericii), câteva pentru muncitori, pentru că cele mai multe din școli fiind așezate la țară sunt practic școli de plugari, dar nu strict restrânse la această clasă. Ca școală superioară populară de caracter special poate fi amintită cea din Askov, în care se dă o instrucție de extensiune. Această instituție poate fi privită ca o treaptă spre înfăptuirea ideii originale a lui Grundtvig, de „universitate populară”; mai trebuie scoasă dintre celelalte la vedere școala superioară a lui Johan Borups din Copenhaga: ea e o împreunare de Școală Superioară și de

clase de zi și de seară; și în sfârșit Școala Internațională dela Elsinore.

Școlile superioare primesc o subvenție dela Stat alcătuită din:

1. 50% din salariile profesorilor (calculate însă la un salariu maxim de profesor);
- 2) 20% din salariul conducătorului școlii socotit după capacitatea lui de profesor;
- 3) 35% din cheltuelile școlii cu materialul de învățământ;
- 4) 10% din cheltuelile de clădire ale școlii (socotite la 6% din valoarea de asigurare). Afară de aceasta, Statul acordă elevilor burse, suma totală pentru întreaga țară fiind un sfert din totalul salariilor. Pentru ca o școală să poată primi o subvenție dela Stat, ea trebuie să fie recunoscută.

Condițiile recunoașterii sunt ca școala să existe de cel puțin 2 ani și să aibă un anumit număr de elevi, (12 anual, adică 144 lunar). Statul angajează un inspector pentru școlile superioare. Statul n'are dreptul să cerceteze starea financiară și pentru subvenția acordată e indiferent dacă școala are un excedent sau nu.

Personalul școlilor superioare numără de obicei oameni cu titluri universitare, de obicei conducătorul și unul sau doi dintre profesori. Ceilalți sunt parte învățători din școlile primare, parte profesori pregătiți în inși școlile superioare.

Școlile elementare de agricultură dau cunoștințe generale și umaniste cași pregătire profesională, care e în mare parte instrucție teoretică de lucrarea pământului. Aceste școli primesc subvenții dela Stat în același fel cași școlile superioare, cu care lucrează în legătură strânsă.

III. Școlile de continuare. Teoretic, trebuie făcută o deosebire între școlile propriu zise de continuare, a căror însărcinare e să dea copiilor între 14 și 18 ani o instrucție care să continue pe aceea primită în școala primară, și între cele așa numite școli de seară, care dau instrucție generală adulților. Practic, însă, a fost greu să se menție această deosebire, când școala de continuare a fost deschisă elevilor peste 18 ani, iar școlile de seară, tuturor copiilor peste 14. În deosebi, în ținuturile rurale s'a dovedit lucru anevoios să se facă în fiecare sat școli aparte de adulți și de adolescenți.

Origina școlilor de seară se urcă până la începutul secolului al XIX-lea. Această lege (din 1814) care introducea învățământul obligator în Danemarca, încuraja comitetele școlilor locale și pe învățătorii din școlile elementare să adune

pe tinerii, cari isprăviseră școala, în clase voluntare. De atunci s'au dezvoltat așa numitele școli de seară și în general învățătorii de școli primare sunt cei cari au înființat învățământul pentru adulți și adolescenți la oraș și sate. Aceste școli de seară au fost cercetate de adolescenți (14 până la 18 ani) cași de elevi mai vârstnici, și s'au dezvoltat ca niște centre de educația adulților în genere. Se da instrucție în următoarele materii: daneză, aritmetică, scris, desen, religie, istorie, geografie, științe naturale, matematici, limbi străine, contabilitate, igienă, sociologie, elemente de agricultură și gospodărie, cusut, horticultură, „Slojd” (lucru manual), gimnastică și cânt. Cu gospodăria și lucrul manual trebuie împreunate compoziții scrise și aritmetică. Într'un număr de școli, mai cu seamă la orașe, s'au făcut cercuri de studii.

Aceste școli au caracter comunal, deși unele sunt particulare. Școlile primesc subvenții dela Stat ca și dela consiliile provinciale. Aceste două instituții plătesc împreună salariile profesorilor, după o normă egală și fixă, sub rezerva cu municipalitatea în chestiune sau așezământul particular să se îngrijească de local, cu lumină și căldură, și să dea în plus un mic ajutor pe unitate de învățământ (presupus că merge la materialul școlar).

Subvențiile acordate de Stat și de consiliul provincial pentru învățământul elementelor domestice și agricole pot să se dubleze atunci când învățământul e predat de învățători ambulanti.

Școlile de continuare sunt propriu zis gândite ca școli pentru adolescenți (dela 14 la 18 ani), dar adulții nu sunt înlăturați

și ajutoarele de Stat sunt date întregii activități a acestor școli, dacă frecvența adolescenților într'o clasă a fost de 10 sau mai mulți. Obiectele instrucției sunt daneza, aritmetica, scrisul, desenul, limbile străine, contabilitatea, scrisul la mașină, igiena, sociologia, instrucția, gospodăria și cusutul.

Aproape toate școlile acestea sunt comunale, dar Statul plătește subvenții, ridicându-se până la 60% din cheltueli.

În cursul anului 1928 un comitet numit de Ministerul Educației a propus noi directive pentru școlile de seară și de continuare, potrivit cărora toate școlile de această categorie ar avea dreptul la o subvenție din partea Statului și a fondurilor provinciale egală cu întreaga cheltuială pentru salarii, cu rezerva ca restul cheltuelilor să fie acoperite de comune sau de așezămintele particulare care sprijină școala și ca o clasă să aibă cel puțin 10 elevi peste 14 ani (adolescenți sau adulți).

N. F. S. Gruntvig

N. F. S. Gruntvig (1783-1872)

IV. Conferințe. Conferințe se fac nu numai în școlile populare superioare sau în clasele de seară, ci și în afară de școală. O mare parte din activitate e împlinită înăuntrul societăților sau de ele, care au ca principal scop acțiunea politică sau religioasă, propaganda antialcolică, dar există și un mare număr de asociații organizate numai pentru întocmirea de conferințe de instrucție și educație. Un însemnat număr de „case de întruniri” e răspândit peste toate districtele țării și au un mare rost ca locuri ale educației adulților. Conferințele sunt ținute de profesori ai școlilor populare superioare și folosesc de multe ori ca o continuare a activității în acele școli. Subiectele sunt cele mai adesea cele cunoscute din școli. Pe lângă fiecare conferință se fac și așa numitele adunări de toamnă după cules, când se țin mai multe conferințe.

Se mai fac deopotrivă conferințe și de către ramurile locale ale Uniunii Universităților Populare (Extensiunea universitară), cu deosebire în capitală și în orașele din provincie. Aceste conferințe se dau adesea în formă de cursuri, iar un scurt rezumat în care se văd ideile conferințelor, se tipărește și se împarte. După conferința elevii sunt îndemnați să ceară lămuriri mai largi despre subiectul tratat.

Controlul acestei activități de conferințe se face de un comitet ales de Universitatea din Copenhaga. Activitatea e sprijinită de Stat.

Ca o grupă specială trebuie amintite conferințele la radio pe care „Radio” de Stat” le dă în fiecare zi, și al căror cuprins e din cele mai felurite.

V. Uniunea pentru educație a lucrătorilor. Ca o grupă, destul de răsleață prin caracter trebuie amintită „Uniunea pentru educație a lucrătorilor”. Activitatea desfășurată de Uniune e aceeași întâlnită în grupele arătate mai sus, dar aici diferitele ramuri se găsesc unite într-o organizație comună. Aici reprezentanții elevilor înșiși sunt conducătorii. Activitatea de educație cuprinde:

- 1) Conferințe în cicluri sau răslețe;
- 2) Cercuri de studiu cu subiecte din legislația socială, istoria sindicatelor, social-democrația și dezvoltarea cooperăției;
- 3) Clase de seară cu instrucția în istorie, economie, statistică, lege, științe naturale, contabilitate, daneză, limbi străine și alte subiecte;
- 4) Cursuri speciale (cursuri de Duminică), cuprinzând conferințe și instrucție parțială pentru funcționari comunali, conducători de sindicate, conducători și impiegați de cooperative, ziaristi și propagandiști;

5) Școli primare superioare, organizate după tipul obișnuit sau ca școli de oraș, mai cu seamă pentru lipsiți de lucru. Subiectele alese sunt economie politică, sociologie, istorie, geografie, educație, igienă, literatură și știință.

Uniunea de educație a lucrătorilor primește un sprijin anual de la Stat.

VI. Bibliotecă populară. Originea bibliotecilor populare daneze urcă până la 1800, dar rostul lor a fost mai ales de trecere plăcută de vreme. Înainte de secolul al douăzecilea, ele nu ajunseseră, după modelul „Bibliotecilor publice” engleze și americane, niște purtătoare ale activității de educație a adulților. În cei din urmă douăzeci de ani întregul sistem al bibliotecilor a fost reorganizat. Vechile biblioteci au fost așezate din nou și altele noi întemeiate. Numărul de cărți a fost sporit. O trăsătură caracteristică a bibliotecilor populare daneze e sistemul cooperării între ele. Un număr de biblioteci de oraș lucrează, nu numai în propriul oraș, ci în provincie (un district are dela 50—100.000 locuitori).

Aceste biblioteci centrale împumută bibliotecilor lor rurale cărți care nu pot să intre în micile biblioteci sătești, și le ajută și îndrumăază și pe alte căi (cumpărarea de cărți, cataloage, așezare).

Bibliotecile centrale lucrează, așa dar, cu ajutorul biurolui de informație de curând înființat, ca mijlocitoare între bibliotecile științifice și bibliotecile mici populare.

Bibliotecile populare — sau cum le e numele de asăzi „Bibliotecile ajutate de

Ludvig Schröder vorbind la școala superioară din Askov

(în grupul dela dreapta picturii: Holger Betrup, Charlotte Schröder, H. Nutzhorn, Jakob Appel, Paul la Cour și H. F. Feilberg, cunoscuți în mișcarea școlilor superioare populare daneze)

Stat” — au fost organizate printr-o lege a bibliotecilor populare din 1920, care a fost înnoită în 1923. Această lege îngrijește de distribuirea ajutoarelor de Stat, hotărăște împrejurările în care asemenea ajutoare pot fi dobândite și prevede cum să se facă supravegherea bibliotecilor din partea guvernului.

Ajutorul Statului nu trebuie să întrecă subvențiile din izvoare locale (fonduri județene sau parohiale sau contribuții ale particularilor), cel mai mare ajutor guvernamental pentru orice comun sau parohie fiind 15.000 kr. (pentru transformarea în lei, să se înmulțească cu 45,50, cursul de azi al coroanei daneze) anual. Așa numirele biblioteci centrale pot să primească însă până la 23.000 kr., pentru că orașele mai mari se cuvine să fie și subvenționate cu sume mai mari.

Bibliotecile sunt comunale și sunt fără excepție sub controlul public. Folosirea bibliotecii este sau gratuită sau în schimbul unei taxe foarte mici. Ținutul servit de fiecare bibliotecă e o comună sau o parohie, bibliotecile centrale servind firește un district mai larg sau un județ. Bibliotecarii

bibliotecilor mai mari trebuie să fie încuviințați de guvern, care dă regulamente despre împrumutul cărților și folosirea sălilor de citire.

Supravegherea bibliotecilor și distribuirea ajutoarelor de Stat sunt date în seama unui Inspectorat al Bibliotecilor, al cărui șef este Directorul bibliotecilor publice. Secretariatul Inspectoratului Bibliotecilor administrează și subvențiile bibliotecilor școlare. Inspectoratul pregătește diferite manuale și editează publicații bibliografice, una fiind un index anual al literaturii periodice. El conduce apoi școala de Stat de bibliotecari și dă avizul Ministerului Educației în legătură cu organizarea bibliotecară.

În sfârșit, nu trebuie uitată o instituție care lucrează pentru răspândirea cunoștințelor asupra subiectelor sociale, „Secretariatul Social” din Copenhaga. El întreține o bibliotecă cu literatură de științe sociale, publică periodice și conduce un birou de informații.

VII. Statistică

Școli populare superioare.

I. Număr de școli	62
a) la țară	58
b) în orașe	4
II. Subvenții de Stat :	
a) școlilor	645.000 ¹⁾ kr.
b) elevilor	550.000 ¹⁾ kr.
III. Numărul elevilor școlilor primare superioare	6.670
a) bărbați	3.376
b) femei	3.294
IV. Profesia părinților :	
a) plugari	3.802
b) muncitori	280
c) meseriași	729
d) alții	1.859

Școli elementare de agricultură.

I. Număr	22
II. Subvenții de Stat, școlilor și elevilor (vezi mai sus).	
III. Număr de elevi	2.897
a) bărbați	2.416
b) femei	481
IV. Profesia părinților :	
a) plugari	1.594
b) muncitori	76
c) meseriași	190
d) alții	1.037

Școli de seară.

I. Numărul de școli (fără Copenhaga) :	
a) comunale	741
b) particulare	121
c) în alte părți ale țării	862
II. a) Subvenții de Stat	98.000 kr.
b) subvenții dela consil. provincial	98.000 „
c) subvenții dela municipalități	48.000 „
d) taxe plătite de elevi	33.000 „

III. Număr de elevi	18.884
a) bărbați	11.962
b) femei	6.922
c) frecvență mijlocie	15.891
IV. Număr de ore de instrucție	80.776
V. Vârsta elevilor.	
a) dela 14—18 ani	10.022
b) peste 18 ani	10.642

Școli de continuare.

I. Număr de școli	139
a) școli comunale	134
b) școli particulare	5
II. Subvenții de Stat	160.000 kr.
III. Număr de elevi	12.195
IV. Număr de ore de instrucție	59.093

Uniunea universităților populare.

I. Subvenții de Stat	12.600 kr.
----------------------	------------

Uniunea de educație a lucrătorilor.

I. Subvenții de Stat	12.000 kr.
II. Conferințe :	
a) în orașe	520
b) la țară	680
III. Frecvență :	
a) în orașe	50.000
b) la țară	22.000
IV. Cercuri de studiu	300
Frecvență	3.000
V. Școli ale muncii :	
Număr	18
Elevi	1.300
VI. Conferințe de vară :	
Frecvență	148

Biblioteci populare.

Biblioteci orășenești :

Număr de biblioteci (inclusiv 27 biblioteci centrale)	80
Număr de volume	590.000
Număr de împrumuturi	300.000
Subvenții dela comune	484.000 kr.
Alte subvenții locale	144.000 „

Biblioteci sătești :

Număr de biblioteci	742
Număr de volume	837.000
Număr de împrumuturi	2.659.000
Subvenții dela comune	313.000 kr.
Alte subvenții locale	150.000 „

Bibliotecile municipale ale Copenhagei :

Număr de volume	230.000
Număr de împrumuturi	1.674.000
Subvenție municipală	565.000 kr.
Subvenție totală de Stat pentru bibliotecile populare	901.000 „
(sau dacă se înmulțește cu 45,50 cursul coroanei daneze, 40.995.000 lei. Not. Red.).	

C. HEGERMANN-LINDENCRONE

International Handbook
trad. Emanoil Bucuța

¹⁾ Subvenție dată școlilor primare superioare și școlilor de agricultură.